

Cyber sigurnost

Angažman Misije OSCE-a u BiH (Misija) u oblasti cyber sigurnosti usmjeren je na unapređenje kapaciteta BiH da odgovori na sigurnosne prijetnje koje proizlaze iz cyber prostora u skladu s njezinim obavezama kao države članice OSCE-a. Misija sarađuje s vlastima na svim nivoima kako bi im pružila podršku u razvoju nacionalne okvirne strategije za cyber sigurnost i potrebnih politika i mehanizama. Također podržava uspostavljanje timova za odgovor na računarske incidente (CERT) i izgradnju kapaciteta za borbu protiv cyber kriminala.

Međunarodne obaveze

BiH se u političkom kontekstu obavezala da će provoditi obaveze prema OSCE-u proizilaze iz [odluke Ministarskog vijeća OSCE-a o povećanju napora na smanjenju rizika od sukoba zbog korištenja IKT-a](#) i dogovorenog paketa [Mjera za izgradnju povjerenja \(CBM-a\) za smanjenje rizika](#)

[od sukoba zbog upotrebe IKT-a](#). Ispunjenje ovih obaveza omogućava povećanje predvidljivosti i transparentnosti čime se smanjuje mogućnost pogrešnih percepcija i sukoba u cyber domeni. BiH je također izrazila odlučnost da primjenjuje mjere za visoki nivo sigurnosti mrežnih i informacionih sistema širom EU ([NIS Direktiva](#)). BiH ima za cilj i implementirati

[Konvenciju Vijeća Evrope iz Budimpešte o cyber kriminalu](#) i njene protokole, a koja služi kao smjernica za bilo koju državu koja razvija svoje zakonodavstvo i saradnju u borbi protiv cyber kriminala.

Glavni izazovi

BiH još uvijek nema službeni i dogovoreni strateški pristup za reagovanje na prijetnje cyber sigurnosti. BiH je i dalje jedina država u Jugoistočnoj Evropi koja nema strategiju cyber sigurnosti na državnom nivou, kao ni CERT. Napredak u ovoj oblasti je ograničen zbog političke nestabilnosti, nedostatka koordinacije, neadekvatnog kapaciteta i odsustva strateške vizije.

Postojeće zakonodavstvo tek treba u potpunosti uskladiti s relevantnim međunarodnim i EU standardima.

Sve ovo ostavlja javni i privatni sektor u BiH, kao i pojedinačne građane, ranjivim na rastuće prijetnje iz cyber prostora - uključujući i cyber napade na kritičnu infrastrukturu. Prema statistikama akademskog CERT-a u BiH u 2023. godini, zemlja se suočava sa između 300.000 i 400.000 cyber napada dnevno, ili 2-3 miliona sedmično. Cyber napadi usmjereni na Parlamentarnu skupštinu BiH i Centralnu izbornu komisiju u 2022. godini ilustrirali su i ranjivost ključnih IKT sistema i hitnost rješavanja nedostataka u cyber sigurnosti kako bi se zaštitili demokratski procesi i lični podaci građana BiH.

Uloga Misije

Zahvaljujući podršci Misije, akteri na državnom nivou u BiH su razvili i usvojili strateški dokument o cyber sigurnosti – Smjernice za strateški okvir cyber sigurnosti. Iako nije zvanično usvojen kao nacionalna strategija, dokument je postavio temelje za aktivnosti osmišljene da olakšaju razvoj i usvajanje strategije od strane vlasti u BiH, koje podržava Misija zajedno sa svojim lokalnim i međunarodnim partnerima (Neretva grupa za cyber sigurnost i Međunarodna koordinacijska grupa). Misija također pomaže BiH u uspostavljanju, osposobljavanju i umrežavanju CIRT-ova – kao ključnih mehanizama zaštite i odgovora na cyber sigurnost.

Pod pokroviteljstvom Misije, 2018. godine, neformalna otvorena i stručna grupa – Neretva grupa za cyber sigurnost – osnovana je s ciljem unapređenja diskusija o strateškom okviru za rješavanje pitanja vezanih za cyber sigurnost. Tokom godina, Grupa se razvila u priznatog

pokretača novih inicijativa za cyber sigurnost. Sastavljena od predstavnika javnog i privatnog sektora, akademske zajednice, mladih i žena profesionalaca u oblasti cyber i IKT sigurnosti, grupa je stekla međunarodno priznanje kao jedinstveni model javno-privatnog partnerstva.

Jedan od ključnih postignuća Neretva grupe je izrada Smjernica za strateški okvir cyber sigurnosti u BiH. Ovaj važan dokument koji je zasnovan na dobrim praksama nacionalnih sigurnosnih strategija EU u oblasti cyber sigurnosti, operacionalizira OSCE IKT / cyber CBM i predstavlja osnovu za razvoj potrebnih strategija i akcionih planova za cyber sigurnost BiH. Smjernice, koje su opsežne i sveobuhvatne prirode, bave se prioriternim područjima za unapređenje cyber sigurnosti u BiH u skladu s međunarodnim standardima.

Misija je 2024. godine pokrenula vanbudžetski projekat pod nazivom Izgradnja održivih kapaciteta za cyber sigurnost u BiH, s fokusom na razvoj i umrežavanje CERT-ova.

Projekat predviđa izgradnju kapaciteta CSIRT/CERT timova u BiH ka njihovom višem nivou zrelosti u oblasti cyber sigurnosti i integraciju u globalne okvire i inicijative za cyber sigurnost. Također ima za cilj jačanje ljudskih i tehničkih kapaciteta timova za praćenje cyber prijetnji i odgovor na incidente u BiH, kao i njihovu certifikaciju. U okviru Projekta uspostavljen je mentorski program za žene s ciljem osposobljavanja, povezivanja i osnaživanja žena stručnjakinja u oblasti cyber sigurnosti.

Održavanje podrške i izgradnja otpornosti

Pružanjem podrške BiH u operacionalizaciji OSCE IKT/cyber CBM, Misija doprinosi očuvanju i jačanju međudržavne saradnje, transparentnosti i stabilnosti, te time, smanjenju rizika od sukoba koji proizilazi iz upotrebe IKT-a. [Smjernice za strateški okvir cyber sigurnosti u BiH](#) i dalje predstavljaju osnovu za izradu strategija i akcijskih planova u BiH, kao i za BiH.

U smislu samog značaja CERT-ova za djelotvorno sprečavanje i odgovor na cyber napade, uz podršku Misije njihova uspostava, izgradnja kapaciteta i umrežavanje u BiH je jedan od prioriteta.

Slično tome, omogućavanjem i promocijom većeg i značajnijeg angažmana žena i omladine, Misija doprinosi raznovrsnom sastavu stručnjaka i stručnjakinja na polju cyber sigurnosti.

Za više informacija
skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini
Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
www.osce.org/bih

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

